

Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 1 – Wereld: Ontwikkelingen in de mondiale autoproductie

- 1 maximumscore 1**
global shift / uitschuiving
- 2 maximumscore 1**
Juiste verschillen zijn:
- In Japan vond de opkomst van de autoproductie eerder plaats dan in China.
 - In Japan is de autoproductie door Japanse bedrijven ontwikkeld, in China is de toename van de autoproductie voor een groot deel het gevolg van buitenlandse investeringen.
- 3 maximumscore 2**
Uit het antwoord moet blijken dat
- de werkgelegenheid is afgenomen 1
 - de werkgelegenheid meer gericht is op innovatie / ontwerp / onderzoek / minder gericht is op de productie zelf 1
- 4 maximumscore 2**
Juiste redenen zijn:
- Met Volvo haalt Geely moderne technische kennis binnen het bedrijf.
 - Met Volvo kan Geely de (nog steeds) grote westerse markt beter bedienen dan met (daar onbekende) Chinese auto's.
 - Een westers automerk als Volvo is gewild in opkomende markten / China.
- per juiste reden 1
- 5 maximumscore 1**
Uit het antwoord moet blijken dat in Shanghai een hooggeschoolde arbeidsmarkt aanwezig is.
- 6 maximumscore 2**
Uit de redenering moet blijken dat
- enerzijds door de overname flink geïnvesteerd zou worden in Volvo / het voortbestaan van het Zweedse merk Volvo werd gegarandeerd / de werkgelegenheid in Zweden en België (in ieder geval voorlopig) bleef bestaan 1
 - en anderzijds de besluiten omtrent de bedrijfsvoering in Chinese handen kwamen / het gevaar bestaat dat de productie van Volvo op termijn helemaal naar China zal worden verplaatst 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 2 – Wereld: Buitenlandse investeringen in Mozambique

7	maximumscore 2 <ul style="list-style-type: none"> • Portugal • Dit land is de voormalige kolonisator van Mozambique 	 1 1
8	maximumscore 2 Uit de uitleg moet blijken dat <ul style="list-style-type: none"> • de economie in de genoemde landen sinds eind jaren negentig snel is gegroeid (oorzaak) • waardoor die landen steeds meer behoefte hebben aan grondstoffen / landbouwproducten (uit onder andere Mozambique) (gevolg) 	 1 1
9	maximumscore 2 Uit de redenering moet blijken dat <ul style="list-style-type: none"> • de komst van buitenlandse investeerders de overheid van Mozambique (belasting)inkomsten oplevert • terwijl lokale boeren hun grond kwijt kunnen raken / in conflict kunnen komen met de buitenlandse investeerders 	 1 1
10	maximumscore 2 Juiste aanwijzingen zijn: <ul style="list-style-type: none"> – Het gas dat in de havens van Mozambique wordt aangevoerd wordt grotendeels doorgevoerd naar Zuid-Afrika. – De elektriciteit die in Mozambique wordt opgewekt wordt grotendeels geëxporteerd naar Zuid-Afrika. – Maputo is een doorvoerhaven. 	
	per juiste aanwijzing	1

Opgave 3 – Aarde: Vulkanisme op IJsland

11 maximumscore 3

Uit de beschrijving moet blijken dat

- vanuit het centrale deel van IJsland de gesteenten naar het westen en oosten steeds ouder worden

1

Uit de uitleg moet blijken dat

- dwars door IJsland de Midden-Atlantische Rug loopt / een divergente plaatgrens loopt (oorzaak)
- waardoor midden in IJsland steeds nieuw gesteente wordt gevormd / de oudere gesteenten steeds verder naar het westen en oosten worden verplaatst (gevolg)

1

1

12 maximumscore 2

Uit de uitleg moet blijken dat

- gedurende de uitbarsting (een deel van) het ijs op de vulkaan zeer snel smolt (oorzaak)
- waardoor plotselinge overstromingen / modderstromen ontstonden (gevolg)

1

1

13 maximumscore 3

- A: lage luchtdruk, B: hoge luchtdruk

1

Een juiste argumentatie is:

- Op het noordelijk halfrond stroomt lucht met de wijzers van de klok mee rond een hogedrukgebied
- en tegen de wijzers van de klok in rond een lagedrukgebied

1

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 4 – Aarde: De Falaises in Normandië

14	maximumscore 2	
	• sedimentgesteenten	1
	• aan de (interne) gelaagdheid	1
15	maximumscore 3	
	Uit de beschrijving moet blijken dat	
	• de golven (bij een storm) de kiezels optillen	1
	• en tegen de voet van het klif slaan	1
	• waardoor het klif wordt ondergraven / instabiel wordt (en uiteindelijk instort)	1
16	maximumscore 2	
	• fysische / mechanische verwerking:	1
	Manieren waarop deze vorm van verwerking plaatsvindt, zijn:	
	– Door temperatuurwisselingen zet het gesteente uit en krimpt weer in, waardoor het gesteente in stukken breekt.	
	– Plantenwortels groeien in scheuren. Wanneer de wortels in omtrek toenemen duwen ze de scheuren verder uit elkaar.	
	• chemische verwerking:	1
	Manieren waarop deze vorm van verwerking plaatsvindt, zijn:	
	– Neerslagwater lost kalksteen op en maakt zo gaten / gangen in het gesteente.	
	– Planten maken zuren aan, waardoor kalksteen sneller in water oplost.	
	<i>Opmerking</i>	
	<i>Alleen bij een juiste combinatie van het type verwerking en een juiste omschrijving van de manier waarop dat type verwerking plaatsvindt, dient 1 scorepunt te worden toegekend.</i>	
17	maximumscore 2	
	Uit de beschrijving moet blijken dat	
	• in het Pleistoceen de rivieren (door de ligging van het ijs) werden afgebogen naar het westen	1
	• waarbij de rivieren een dal uitschuurden (dat nu het Nauw van Calais / de Straat van Dover is)	1

Opgave 5 – Zuidoost-Azië: Klimaten in Zuidoost-Azië

18 maximumscore 2

- diagram a: Yangon
- diagram b: Singapore
- diagram c: Bangkok
- diagram d: Hanoi

indien vier antwoorden juist

2

indien drie of twee antwoorden juist

1

indien één of geen antwoord juist

0

19 maximumscore 2

Uit de uitleg moet blijken dat

- in de maanden november tot en met maart boven het vasteland van Zuidoost-Azië hogedrukgebieden overheersen (en lagedrukgebieden ten zuiden van de evenaar liggen / de ITCZ ten zuiden van de evenaar ligt) (oorzaak) 1
- waardoor boven het vasteland van Zuidoost-Azië een afromerische wind ontstaat (die nauwelijks neerslag brengt) / de lucht daalt (en er geen sprake is van condensatie) (gevolg) 1

20 maximumscore 2

Uit de beschrijving moet blijken dat

- richting het noorden het natte moessonseizoen steeds later begint en eerder eindigt / steeds korter duurt 1
- Dit komt doordat het zuiden langere tijd onder invloed staat van de ITCZ / aanlandige winden dan het noorden 1

21 maximumscore 2

Een juiste uitleg is:

- Door de grote hoeveelheden neerslag tijdens de natte moesson treden de rivieren buiten hun oevers (oorzaak) 1
- waardoor vruchtbaar slib wordt afgezet in de laaglanden / deltagebieden (gevolg) 1

Opgave 6 – Zuidoost-Azië: Palmolie in Zuidoost-Azië

22 maximumscore 1

Vietnam en Thailand kennen een droge periode (en er zijn dus geen optimale groeiomstandigheden voor oliepalmen).

23 maximumscore 3

- De productie groeit sneller dan de export 1
- Juiste oorzaken zijn: 2
 - Er wordt meer geproduceerd voor de eigen markt.
 - Er wordt meer palmolie bewerkt vóóordat deze geëxporteerd wordt.

Opmerking

Voor iedere juiste oorzaak 1 scorepunt toekennen.

24 maximumscore 3

Juiste beschrijvingen zijn:

- Door de toenemende mondiale vraag naar biobrandstof wordt een steeds groter oppervlak gebruikt voor de productie van palmolie 1
 - waardoor minder landbouwgrond beschikbaar is voor de productie van voedsel 1
 - zodat de voedselprijzen voor de lokale bevolking stijgen (en zij soms moeten gaan bedelen) 1
- of
- De man in de tekening denkt de aarde te redden door biobrandstof te tanken in plaats van fossiele brandstof 1
 - maar als de productie van biobrandstof toeneemt, verliezen kleine boeren hun grond 1
 - waardoor er een toename van de armoede onder een deel van de bevolking kan ontstaan 1

25 maximumscore 2

Uit de redenering moet blijken dat

- de productie / de teelt van palmolie vooral plaatsvindt in de periferie / de nadelige gevolgen van de palmolieteelt vooral merkbaar zijn in de periferie 1
- terwijl de verwerking / de consumptie (van de producten die gemaakt worden van palmolie) vooral plaatsvinden in centrumlanden 1

Opgave 7 – Leefomgeving: Ruimte voor de rivier bij Nijmegen

26 maximumscore 2

Uit de uitleg moet blijken dat

- bij Nijmegen sprake is van een flessenhals / de bebouwing (aan beide oevers) tot (vrijwel) aan de rivier reikt (oorzaak) 1
- waardoor bij hoogwater het water hier nog hoger zal worden opgestuwd / er een verhoogd overstromingsrisico is (gevolg) 1

27 maximumscore 2

- de Ooijpolder inrichten als noodoverloopgebied: nationale schaal 1
- het afgraven van de uiterwaard bij Lent: lokale / regionale schaal 1

Opmerking

Alleen bij een juiste combinatie van maatregel en schaalniveau dient 1 scorepunt te worden toegekend.

28 maximumscore 2

Juiste argumenten zijn:

- De Ooijpolder ligt in Nederland ver stroomopwaarts, de maatregel heeft daardoor effect over een relatief lang traject in Nederland.
- De Ooijpolder is relatief dunbevolkt.
- In de Ooijpolder zijn relatief weinig bedrijven gevestigd.
- In de Ooijpolder bevindt zich relatief weinig (dure) infrastructuur.

per juist argument 1

29 maximumscore 2

Juiste voordelen zijn:

- De uiterwaard is, in tegenstelling tot de Ooijpolder, niet bewoond.
- De uiterwaardafgraving heeft bij iedere hoogwatersituatie effect op de waterstand (en de inrichting van de Ooijpolder als noodoverloopgebied alleen bij zeer extreme hoogwaterstanden).

per juist voordeel 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 8 – Leefomgeving: De wijk Roombeek in Enschede

30	maximumscore 1 Uit het antwoord moet blijken dat in die periode de (arbeidsintensieve) textielindustrie werd verplaatst naar lagelonenlanden.	
31	maximumscore 2 Uit de uitleg moet blijken dat <ul style="list-style-type: none"> • suburbanisatie leidde tot het vertrek van kansrijken / een concentratie van kansarmen in de wijk (oorzaak) • waardoor er een opeenstapeling van problemen ontstond / de wijk in een neerwaartse spiraal terecht kwam (en de leefbaarheid achteruit ging) (gevolg) 	1 1
32	maximumscore 2 Juiste verschillen zijn: <ul style="list-style-type: none"> – De VINEX-locatie Roombeek ligt binnen de bestaande stad, terwijl VINEX-locaties in de Randstad aan de stadsrand liggen. – De VINEX-locatie Roombeek is veel kleinschaliger dan de VINEX-locaties in de Randstad. – De VINEX-locatie Roombeek is een herinrichtingsgebied / een saneringsgebied en dat zijn de meeste VINEX-locaties in de Randstad niet. <p>per juist verschil</p>	1
33	maximumscore 3 Juiste kenmerken zijn: <ul style="list-style-type: none"> – de ligging vlak bij de binnenstad van Enschede – de moderne VINEX-woningen – de aanwezigheid van veel culturele voorzieningen – de goede openbaarvervoersmogelijkheden – de aanwezigheid van veel industrieel erfgoed <p>per juist kenmerk</p>	1
34	maximumscore 2 Uit de redenering moet blijken dat <ul style="list-style-type: none"> • in Roombeek veel industrieel erfgoed aanwezig is • en dat erfgoed vormt gewilde bedrijfsruimte voor kunstenaars / creatieve bedrijven 	1 1

Bronvermeldingen

Opgave 1

bron 1 vrij naar: MVMA, World Motor Vehicle Data, OIGA Statistics, 2009

bron 2 vrij naar: Het Parool, 26 februari 2011

Opgave 2

bronnen 1 en 2 vrij naar: Scholz, F., Globalisierung, Diercke Spezial, Braunschweig, 2010

Opgave 3

bron 1 vrij naar: http://www.geo.uu.nl/jcu/vbergen/vulkanisme_1.pdf

bron 2 bron: Cito en vrij naar: http://vorige.nrc.nl/multimedia/archive/00280/150410VP_aswolkvulk_280528a.jpg

Opgave 4

bron 1 bron: Cito

bron 2 vrij naar: www.zeevogelgroep.nl

bron 3 vrij naar: Berendsen, H.J.A., De vorming van het land

Opgave 5

bron 1 vrij naar: www.klimadiagramme.de en
www.climatediagrams.com/climate.php

Opgave 6

bron 1 vrij naar: Praxis Geographie 3/2011 p 12 en
<http://www.taskforceduurzamepalmolie.nl/>

bron 2 vrij naar: http://photos.mongabay.com/07/indo_mal-palm_oil-600.jpg

bron 3 vrij naar: <http://libereterrevideo.over-blog.com/categorie-11331864.html>

Opgave 7

bron 1 bron: Cito

bron 2 vrij naar: Google Earth, KMZ-bestand 'Ruimte voor de Rivier',
www.edugis.nl

bron 3 vrij naar: www.edugis.nl

bron 4 vrij naar: www.edugis.nl

Opgave 8

bron 1 vrij naar: www.roombeek.nl

bron 2 vrij naar: Topografische Dienst, Grote Provincie Atlas, 1:25.000, 1991

bron 3 vrij naar: <http://www.enschede-stad.nl/projecten.php?project=Roombeek&foto=4>